

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף לנוער, צעירים ושירותי תקון

התוכנית לטיפול באמצעות השטח בשירותי המבחן

טיפול באמצעות השטח עם אוכלוסיית קטינים עוברי חוק בקהילה
2009-2014

מציגים: חיים לבנה, דוד מיכאלי

מרחבים

1- מרחב השירות

מניעת עבריינות חוזרת של קטינים עוברי חוק.

התאמת וניהול ההתערבות הטיפולית בקטינים עוברי חוק על פי צו בית המשפט.

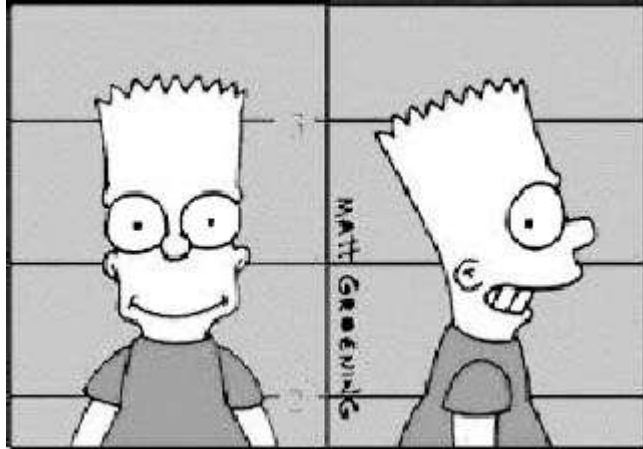
אוכלוסיית יעד

**נערים בגילאי 12-18 המופנים לשירות מבחן לנוער
בגין עבירות אלימות לסוגיהן בכל שלבי ההליך
הפלילי**

2 - מרחב הנער

מאפייני האוכלוסייה

- דפוסי התנהגות אלימים
- טעויות חשיבה
- דימוי עצמי נמוך
- קושי בזיהוי מצב רגשי
- קושי במציאת דרכים לפתרון קונפליקטים בדרכים לא פוגעות.
- גורמי סיכון גבוהים

3 - מרחב הקבוצה

טיפול הקבוצתי בתופעת האלימות של בני נוער

"מאידוד שליטה לעידוד שליטה"

שיטת ההתערבות

- טיפול קבוצתי התנהגותי קוגניטיבי מובנה המבוסס על מודל "פסק זמן".
- טיפול במסגרת סמכותית על פי חוק.
- שימוש בגורם מרתיע OR ELSE FACTOR
- טיפול ממוקד בעיה.

יתרונות הטיפול

- רכישת מיומנות מוחשית, ממשית ומיידיית לשליטה עצמית.
- יצירת חוויה של הצלחה עם סיום התוכנית.

היקף התוכנית לטיפול באלימות

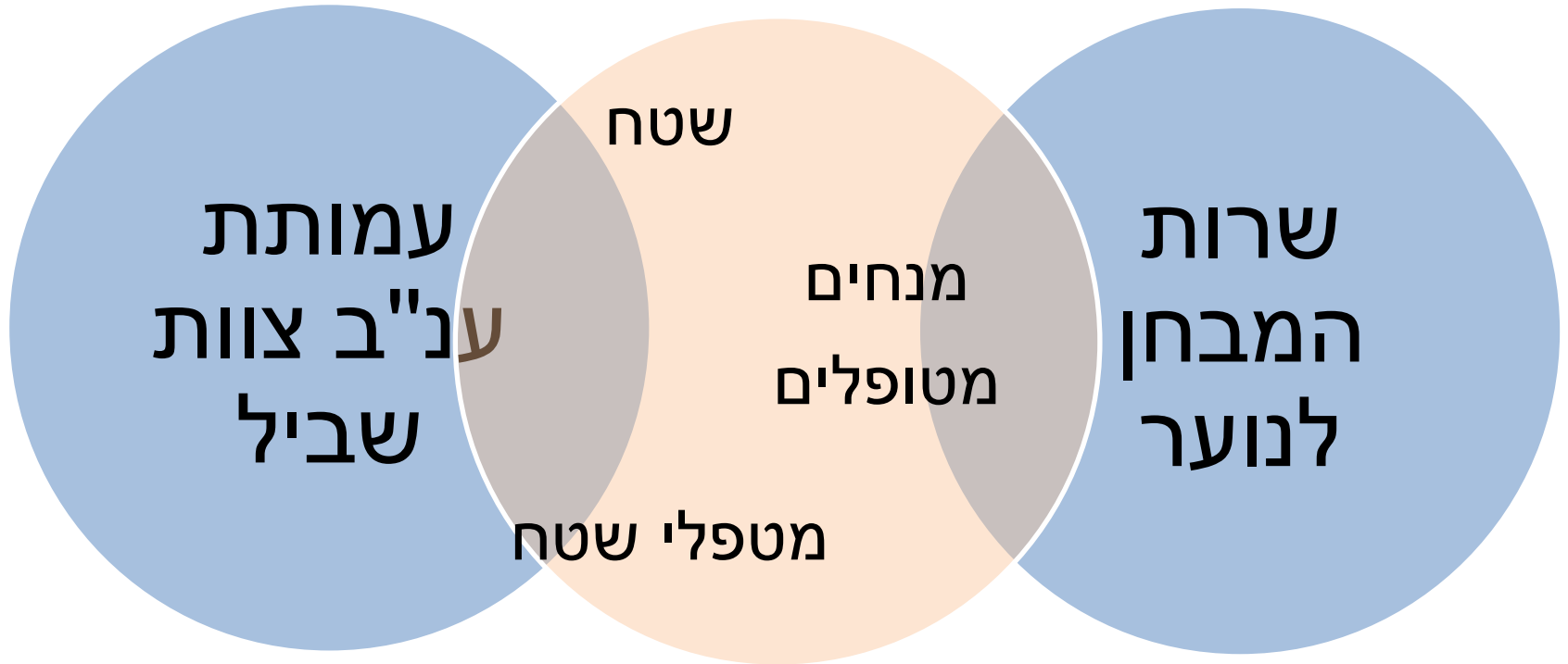
- התוכנית פועלת בשירות המבחן לנוער.

- מספר קבוצות בשנת 2013 - 41

- בכל קבוצה משתתפים 8-10 נערים

- הנחייה- זוג מנחים

מרחבים

מרכיבי התוכנית לטיפול באמצעות השטח

- הכנת הקבוצה
- הכנת צוות המוביל – קביעת מטרות היציאה, התאמת הפעילות למטרות הטיפוליות
- יציאה לשטח
- חזרה לחדר הקבוצה – עיבוד התכנים שעלו בפעילות על ידי מנחי הקבוצה

4 - מרחב קצין מבחן - מנחה הקבוצה

סוגיות

- העברת הנלמד והנרכש לחיי היום יום
- יכולת הנער והקבוצה לעבור ממרחב סגור למרחב פתוח
- הכנסת גורם נוסף בתהליך הטיפול
- שימוש בהתנסויות בשטח בהמשך הטיפול הקבוצתי
- בניית דרכי תקשורת עם מנהל המסע וצוותו
- שינוי בתפקיד המנחה של הקבוצה בשטח

דאגות

- קושי של הנערים בקבלת סמכות וגבולות
- תוקפנות הנערים, קרבון של נערים חלשים
- קושי ומאמץ פיזי למנחות ולנערים
- אי עמידת הקטינים בכללי בטיחות
- חוסר שיתוף פעולה של הנערים במשימות
- השתלבות עם צוות מדריכים שאינו מכיר את הנערים
- ארועים בלתי צפויים
- חוסר בהירות לגבי תפקידנו וחלוקת תפקידים עם צוות המדריכים

מרחב השטח
(מהמבט של השירות)

מדוע להשתמש בפעילות שטח?

השטח: כלי טיפולי או תפאורה?

5 - מרחב מנהל המסע והצוות מוביל
ומרחב השטח
(מהמבט של מטפל השטח)

איך אנחנו פועלים? סכמה מרחבית לטיפול שטח

מסע אבחוני טיפולי במודל מרחבי EEIRID

Expectation Exposure Intensity Replay Imagine Dreamtime

התפלגות של נפח המרכיבים במודל 6 ימים על ציר זמן								מרכיבי מודל EEIRID	
סיכום	יום 6	יום 5	יום 4	יום 3	יום 2	יום 1	הכנה		
								מרחב חיצוני ציפייה	1
								מרחב חשיפה	2
								מרחב התמודדות אינטנסיביות מוגנת	3
								מרחב התמודדות חזרתיות	4
								מרחב פנימי דמיון (תחושת עתיד)	5
								מרחב עומק פנימי זמן חלום	6
								מרחב החזרה	7

תפקידים

- ניהול לוגיסטי של הפעילות
- הכשרת והדרכת צוות השטח
- בניית דרכי תקשורת ופעולה עם צוות מנחי הקבוצה
- שימוש כמודלינג לנערים
- הובלת הפעילות בשטח
- שימוש בשטח כמרחב טיפולי וארגז כלים טיפולי

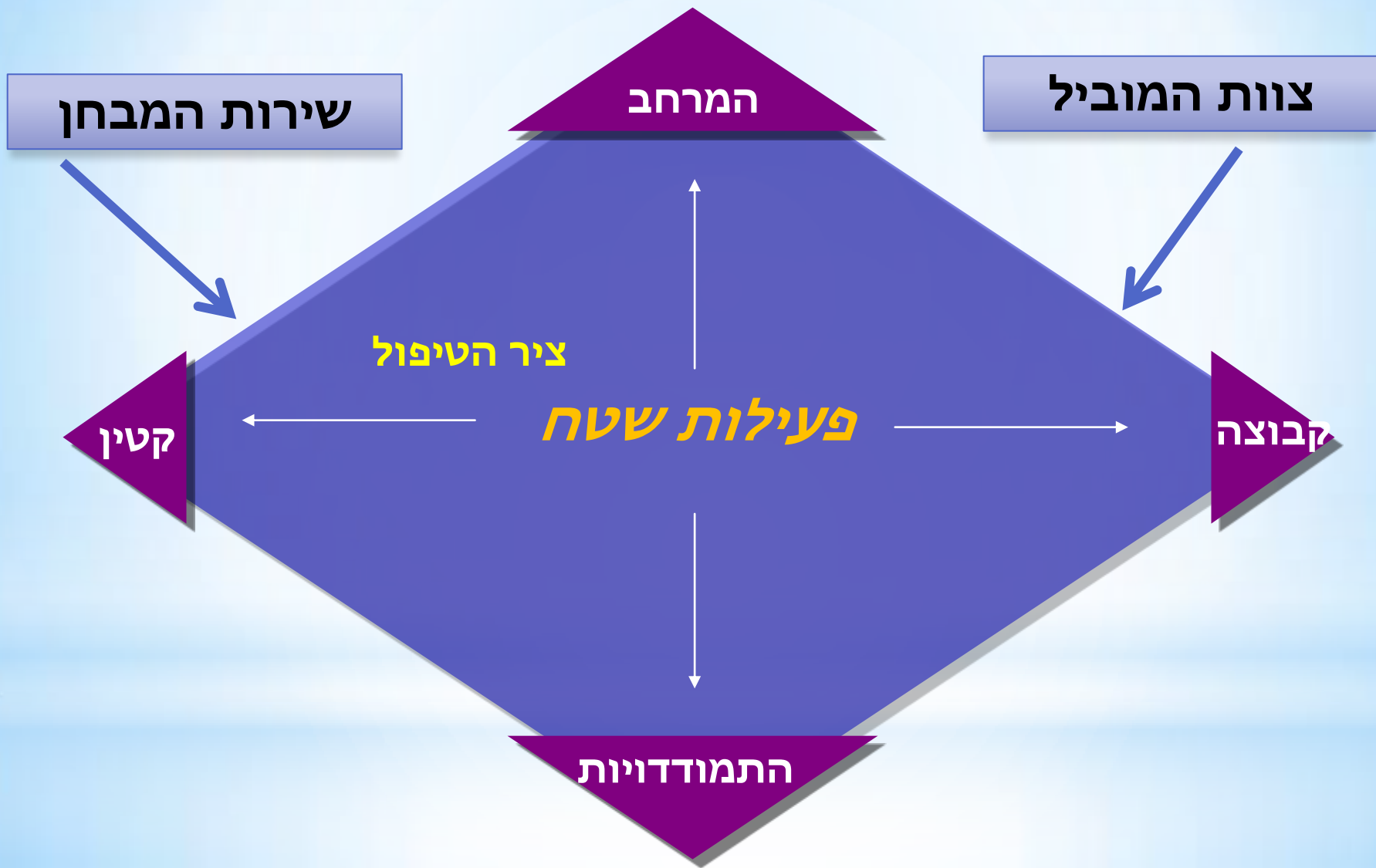
התאמת אתגרים ופעילויות

- לאוכלוסיה
- למטרות הטיפוליות
- לצוות

סיכום

ערך המוסף בשילוב פעילות שטח בתהליך קבוצתי טיפולי

- רמה ההתנהגותי – מציאת סכמות התנהגות חדשות ומועילות
- לימוד מיומנויות חדשות
- אימון של דחיית סיפוקים
- תרגול של הקשבה לעצמי
- בניית דרכי תקשורת חדשים עם האחר בקבוצה
- נגיעה בגבולות היכולות ההתמודדות שלי (מקום ללמידה)
- חיבור של הנער עם המרחב והטבע
- תרגול של התנהגות שאינה מסכנת. למידה על סכנות והתנהגות מסכנת
- תרגול של קבלת מורות
- התנסות בלוח זמנים אחר
- התנסות אתגרית ולמידה על כוחה של הקבוצה
- מציאת היכולות לייצור קשר מועיל עם מטפל

Becker, Stephen P. (2010). Mental Health Workers, Outcomes of Treatment, Family Involvement, Mental Health, Confidentiality, Ethics, Therapy, Outdoor Education, Adventure Education. Child & Youth Care Forum. V. 39 (1) 47-61.

Germain Carol B., editor (1979). Social Work Practice, People and Environments: An Ecological Perspective. Columbia University Press. NY

Mackenzie Susan H, Julie Son, Steve Hollenhorst (2014). Unifying Psychology and Experiential Education: Toward an intergrated Understanding of Why it Works. Journal of Experiential Education vol 37(1) 75-88. Sage Publications.

Norton Christine L., Anita Tucker, Keith Russell, Joanna E. Bettmann, Michael Gass, H.L. Gillis, Ellen Behrens. (2014). Adventure Therapy With Youth. Journal of Experiential Education. Vol. 37(1). p 46-59. Sage Publications.

Russell Keith (2006). Evaluating the Effects of the Wendigo Lake Expedition Program on Young Offenders. Journal of Youth Violence and Juvenile Justice.. Vol 4 (2) p 185-203. Sage Press

Tucker Anita, Steve Javorski, Julie Tracy, Bobbi Beale (2013). The Use of Adventure Therapy in Community-Based Mental Health: Decreases in Problem Severity Among Youth Clients. Child youth Care Forum. Vol.42 p 155-179. Springer media.

Tucker Anita, Christine L. Norton (2013). The Use of Adventure Therapy Techniques by Clinical Social Workers: Implications for Practice and Training. Clinical Social Work Journal. Vol 41. P 333-343. Springer Media.

מיכאלי דוד (2000). זמן המדבר. הוצאת מדף. גבעתיים

מיכאלי דוד (2007). גלות מסע בחירה – טיפול דרך שטח. הוצאת מדף. גבעתיים

שפריר אוהד (2013). אמני רחוב: מבט לא שיגרתני על חינוך וטיפול. הוצאת אלבטרוס

תודה

